نفی نظام معرفتی حکمی فلسفی از ذات الهی در سه فقره خطبه

لذا اگر برگردیم و «لیس جنس» را به‌معنای خود جنس بگیریم و برای کلام حضرت علیه السلام، هیچ تقدیری نگیریم، این سه فقره ای که **حضرت** علیه السلام فرمودند، خلاصه‌ی همه‌ی مسائل حکمت و نفی کل نظام حکمی از ذات خدای متعال می‌شود؛ تنزیه خدای متعال از تشبیه او به کل نظام سه‌گانه‌ی خلقت می‌شود؛ مراتب تجرد تام، تجرد برزخی و مادی محض. آن یهودی گفت: «لقد أتيت بالفلسفة كلها»[1]. دید حضرت علیه السلام، خیلی حرفهای خوبی میزنند. دید که او خیلی آدم با استعدادی است که این مطالب را می‌گوید، گفت: «ليتك تعملت الفلسفة»[2]؛ با این استعدادی که دارید، خوب است شما فلسفه بخوانید! برای حضرت علیه السلام دلسوزی کرد! حضرت علیه السلام هم نه گذاشتند و نه برداشتند، فوری در جوابش فرمودند:

> **«و ما تعنى بالفلسفة، أليس من اعتدلت طباعه صفا مزاجه و من صفا مزاجه قوى اثر النفس فيه و من قوى اثر النفس فيه سما الى ما يرتقيه و من سما الى ما يرتقيه فقد تخلق بالاخلاق النفسانيّة و من تخلق بالاخلاق النفسانيّة فقد صار موجودا بما هو انسان دون أن يكون موجودا بما هو حيوان، فقد دخل فى الباب الملكى الصورى و ليس له عن هذه الغاية مغير. فقال اليهودى: اللّه اكبر، يا ابن ابى طالب لقد نطقت بالفلسفة جميعها فى هذه الكلمات»[3].**

منظورم این قسمت بود: «فقال اليهودى: اللّه اكبر، يا ابن ابى طالب لقد نطقت بالفلسفة جميعها فى هذه الكلمات»؛ با همین چند جمله، شما کل فلسفه را خلاصه کردید و فرمودید.

الآن هم گویا با این سه جمله‌ای که حضرت علیه السلام فرمودند، کل عوالم وجودی و فلسفی را خلاصه کردند و فرمودند خداوند متعال از همه‌ی اینها اعلی است. «ليس بجنس فتعادله الاجناس».

---

[1]. شیخ بهایی، الكشكول، ج ۳، ص ۴۰۴.

[2]. كلمات مكنونة من علوم أهل الحكمة و المعرفة، النص ۷۸.

[3]. همان.

بازبینی #2
ایجاد شده 20 سپتامبر 2024 11:37:07 توسط ... .
به روزرسانی شده 11 فوریه 2025 14:58:19 توسط ... .